

Justitiedepartementet

Yttrande över SOU 2023:37 Förstärkt skydd för den personliga integriteten – Behovet av åtgärder mot oskuldskontroller, oskuldsintyg och oskuldsingrepp samt omvändelseförsök

Dnr Ju2023/01620

Skolverket välkomnar utredningens förslag och bedömer dessa som ändamålsenliga i syfte att värna barn och ungas personliga integritet.

Avsnitt 8.3.2

Av samma skäl som utredningen redovisar delar Skolverket bedömningen att utförande av oskuldskontroller och oskuldsingrepp bör kriminaliseras, oavsett om samtycke lämnas och även när åtgärderna avser personer som har fyllt arton år

Avsnitt 8.12 Behovet av andra åtgärder vid sidan av en kriminalisering

I utredningen anges att enligt uppgift från Skolverket har myndigheten för avsikt att följa upp förändringarna i läroplanerna inom området sex, samtycke och relationer. Vidare anges att uppföljningen även kommer att omfatta jämställdhetsuppdragen som myndigheten haft.

Skolverket kommer enligt plan att följa upp de aktuella förändringarna i läroplanerna vari ingår även kunskaper om hedersrelaterat våld och förtryck. Uppföljningen planeras att starta 2024 och ska redovisas till regeringen senast 2025-12-02.

Avsnitt 9.3.2 Förslag

Skolverket tillstyrker förslaget att kriminalisera underlåtenhet att avslöja eller förhindra äktenskapstvång och barnnäktenskapsbrott. Skolverket instämmer i bedömningen att förutsättningarna för en kriminalisering är uppfyllda. Som

utredningen påpekar omfattar förslaget sådana som genom kontakter med exempelvis de tilltänkta makarna får kännedom om att ett barn- eller tvångsäktenskap är på gång, exempelvis anställda inom sjukvården men även lärare, rektorer, elevhälsoteam och annan skolpersonal.

Skolverket delar bedömningen att det praktiska utrymmet för en kriminalisering begränsas av att skolpersonal redan har en anmälningsplikt enligt 14 kap. 1 § socialtjänstlagen (2001:453). Som utredningen framhåller, faller dock de fall utanför där skolpersonal får kännedom om att någon över 18 år riskerar att utsättas för ett tvångsäktenskap. I dessa fall får en kriminalisering alltså en praktisk betydelse för skolpersonal.

14 Åtgärder mot omvändelseförsök

Skolverket avstår från att ta ställning till förslagen beträffande omvändelseförsök. Enligt utredningen är handlingar som faller utanför det straffbara området inte tillräckligt allvarliga för att motivera en kriminalisering. Det kan handla om verbal påverkan samt suggererande ritualer och liknande som inte utgör ofredande. Det kan även handla om utfrysning och liknande social bestraffning.

Skolverket vill dock framhålla att även sådana handlingar, även om de inte skulle motivera en kriminalisering, enligt vår bedömning typiskt sett har allvarliga konsekvenser för den utsatte individen. Det gäller i synnerhet för barn. Det är viktigt att förskolan eller skolan vid kännedom om att ett barn eller elev utsätts för sådana handlingar agerar utifrån befintligt regelverk, exempelvis via orosanmälan till socialtjänsten eller polisanmälan.

På Skolverkets vägnar

Tommy Lagergren
Avdelningschef

Timmy Larsson
Undervisningsråd

I ärendets slutliga handläggning har även enhetschefen Anders Duvkär deltagit.